

Camp d'aprenentatge Empúries

L'ESCALA, vila marinera

Guió de continguts (1a)

És una activitat de descoberta de l'Escala com a exemple de poble de pescadors. Consisteix en la visita de diversos espais específics del nucli antic de la vila i una observació sistematitzada dels elements visibles per a treure'n conclusions sobre els seus usos i funcionalitats. És el corresponent a les activitats *Nucli Antic de l'Escala* i *Cales de l'Escala* que per a altres nivells es proposen per separat.

L'activitat dura una sessió completa d'entre 120 i 150 minuts. Si es vol complementar per a fer una activitat de tot un dia de durada, es pot combinar amb la visita a can Cinto Xuà o amb la visita al MASLE.

Objectius:

- Observar els elements principals d'un poble de pescadors
- Entendre'n la seva funcionalitat relacionada amb la vida marinera

Procediment:

En principi es preveuen cinc parades principals. Si se surt de l'alberg, l'ordre a seguir seria el que s'especifica. Segons la quantitat de grups es pot alterar aquest ordre per tal que els grups no es destorbin els uns als altres.

A cada parada es fa una observació sistemàtica, a partir de les aportacions dels alumnes, guiats a través de preguntes. Per tal de copsar-ne signes evidents d'evolució, en alguns punts s'utilitzaran també fotografies antigues. En acabar, se situen els noms i imatges dels elements comentats en una fotografia de grans dimensions de l'espai i s'intenta arribar a una conclusió sobre una pregunta general.

Parada	Indret	Elements	Pregunta general
1	Platja de la Creu	Barraques, barques, cala, torre de guaita	Com va néixer el poble
2	Platja de les Barques	Platja, port, pilons d'amarrar, alfolí, fàbrica de gel	Com es va anar fent gran el poble
3	Passeig Lluís Albert	Apartaments, hotels, restaurants, nou port	Com ha canviat darrerament el poble
4	Plaça Major	Església, plaça, ajuntament, plaça del mercat	Quins són els espais més importants
5	Font i rentador	Font, safareig, abeurador, rec	Com resoldre l'abastament d'aigua

Continguts de la parada 1:

Des del punt anomenat la Roca d'en Massanet es té una bona panoràmica de la cala de la Creu oberta al golf de Roses. És pràcticament la darrera platja del nucli antic que encara s'utilitza per a activitats pesqueres. Hi ha barques varades a tocar de les antigues barraques de pescadors. Dalt del penyal rocós del Pedró es pot veure la part més alta de la torre de guaita del Pedró, ara envoltada d'edificacions, que s'utilitzava per a vigilar el golf quan la pirateria era un perill constant tant per als pescadors com per a la població en general.

Continguts de la parada 2:

A tocar de la casa del Gavià hom pot veure tota la platja anomenada localment Plaja, o platja de les Barques, de quan aquesta platja era utilitzada com a port. De fet, l'havien fer servir els romans com a *scala* o parada intermèdia en els seus desplaçaments des d'Empúries. Hi ha visibles diversos elements que expliquen la seva funció com a port: els norais, els pilons d'amarrar, la fàbrica de gel, la màquina de treure... Farem menció especial de l'alfolí, magatzem de sal i també pòsit de pescadors (lloc on fer la subhasta) durant molt de temps.

Continguts de la parada 3:

Ens aturarem davant de la Casa Gran. Des d'aquí observarem el passeig marítim que arriba fins a la platja de Riells i continua fins al port de la Clota. En aquest recorregut visual s'aprecia que el principal motor econòmic actual del poble és el turisme i com s'hi ha adaptat. Es veuen edificis d'apartaments (la mateixa Casa Gran), hotels, bars, restaurants, botigues, piscines, aparcaments... Aquests usos han reconvertit els edificis que abans eren salins i drassanes. És fàcilment visible el gran complex del port nou.

Continguts de la parada 4:

Des del passeig agafarem el carrer de l'Església, que passa a tocar de la bomba d'aigua, actualment en desús, que ens permetrà comentar el problema de la salinització dels pous. De la plaça estant veurem l'església a un costat i l'ajuntament a l'altre. En comentarem l'ús i la importància d'aquests dos equipaments locals, a més de la funció de la plaça mateixa com a lloc de trobada, de mercat, de celebració, etc.

Continguts de la parada 5:

De tornada a l'alberg ens aturarem al peu del Pedró per veure la font, el safareig i l'abeurador al costat de l'actual desembocadura del rec del Molí. Serà el moment de recordar la bomba i els problemes de salinització de l'aigua. La manera que van trobar segles enrere va ser la de fer arribar aigua dolça des d'una font força allunyada. El que no van poder fer va ser salvar l'elevació del Pedró per a fer arribar l'aigua fins al nucli antic, de manera que per fer aprovisionament d'aigua i per a fer la bugada calia arribar-se fins a aquest punt.

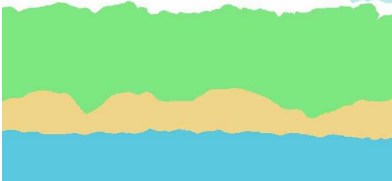

Treball previ:

Si els alumnes no són d'un poble costaner seria important que coneguessin el seu propi poble en condicions semblants a les que es demanen en aquesta activitat, la qual cosa permetrà d'establir comparacions entre les diferents localitats.

Es proposa que els alumnes hagin presenciat i comentat la presentació multimèdia associada a l'activitat. La presentació simplement mostra una sèrie d'imatges amb un títol i una pregunta indicativa. Evidentment es vol comprovar els coneixements previs dels alumnes, i motivar preguntes i dubtes de cara a l'activitat.

Les diapositives de la presentació són:

En un poble que es diu L'ESCALA 	EL MAR ¿com és el mar?	LA PESCA ¿com es fa?
LES BARQUES ¿com són, com funcionen?	LA COSTA ¿sempre és igual?	EL PORT VELL ¿per a què servia?
LA TORRE DE GUAITA ¿per a què servia?	EL POBLE ¿com era abans, com és ara?	L'ESGLÉSIA ¿per què és important?
LA PLAÇA ¿per què és important?	L'AIGUA DOLÇA ¿com és que és tan important?	LA PLATJA ¿per a què serveix?
ELS TURISTES ¿per què venen?	APARTAMENTS, HOTELS, BARS, RESTAURANTS... ¿com és que n'hi ha tants?	BOTIGUES, SUPERMERCATS... ¿com és que n'hi ha tants?

Preguntes proposades durant la presentació:

1. El mar. ¿Què és? ¿Què hi ha? ¿Hi han estat?
2. La pesca. ¿Com es fa? ¿Els agrada el peix? ¿Han vist pescar?
3. Les barques. ¿Com funcionen? ¿Qui les fa servir? ¿On es guarden? ¿Hi han anat algun cop?
4. La costa. ¿Què és? ¿Com pot ser?
5. El port vell. ¿Per a què es feia servir? ¿Com pujaven les barques? ¿Com les tornaven a l'aigua? ¿Hi han estat en algun?
6. La torre de guaita. ¿Per a què servia?
7. El poble. ¿Com explicarien què és? ¿Sempre ha estat igual?
8. L'església. ¿Què s'hi fa? ¿Per què és important?
9. La plaça. ¿Què s'hi fa? ¿Per què és important?
10. L'aigua dolça. ¿Com s'aconsegueix? ¿Per què és un problema?
11. La platja. ¿Què hi feien abans? ¿Què s'hi fa ara?
12. Els turistes. ¿Per què vénen? ¿Què necessiten quan vénen?
13. Els apartaments, hotels, restaurants, bars. ¿Què són? ¿Per què n'hi ha tants?
14. Botigues, supermercats. ¿Què són? ¿Per a què es fan? ¿Com és que n'hi ha tants?
15. El port nou. ¿Per què han necessitat un port nou?

Treball posterior:

Establir comparacions entre l'Escala i el propi poble. Es plantegen principalment les següents:

- L'Escala és un poble costaner, ¿i el teu?
- Molta gent es dedica a la pesca, ¿i al teu?
- Moltes coses del poble són per a practicar la pesca, ¿i al teu?
- L'aigua dolça era un problema a resoldre, ¿i al teu?
- A la plaça major hi ha l'ajuntament i l'església, ¿i al teu?

Seria interessant d'escriure les conclusions a què s'arriben i que quedin visibles durant un temps, potser a través d'un mural, d'un dossier o d'una presentació, de preferència amb suport gràfic.